

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Enarratio Epistolæ Prioris Ad Timothevm, Et Dvorvm Capitum secundæ

Melanchthon, Philipp

Vitebergæ, 1561

VD16 M 3167

Capvt II.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36308

Iam hæc præcepta, promissiones, comminationes & exempla primum docent, nos quoque debere in hoc genere officiosos esse. Secundo consolatur beneficos, ut uicissim expectent auxilium à Deo. Tertio significant Ecclesiæ non deesse hospitia in hac uita, & qualia sint, uidelicet: rara apud summos principes, sed frequentiora apud mediocres, quales fuerunt Abdias, Abdemelech, Sergius, Onesiphorus, Philemon & alij similes.

CAPVT II.

IN Secundo capite initio rursus testimonium extat ordinationis, uelle DEVM eligi ministros Euangelij per Ecclesiam, & approbare horum electionem. Quare sine ulla dubitatione horum ministerio est efficacax, iuxta dictum Rom. 1. Euangelium est potentia Dei ad salutem omni credenti.

Deinde monet quales eligi uelit, ubi nominatim duas uirtutes flagitat, facultatem docendi, & fidelitatem, id est, assiduitatem & constantiam in ueritate. Cum autem sit mentio facultatis docendi, manifestum est multa comprehendi, ita supra iubet eligi *ἄσμενος*. Item ad Titum cap. 1. iubet eligi talem, qui possit refutare aduersarios.

N hæc

II. EPISTOLA AD

Ad hæc difficilia opera necesse est, iuniores discendo præparari. Talibus dictis omnibus præcipiuntur, & approbantur studia doctrine. Hac erecti consolatione libentius discamus & feramus communes difficultates nostri ordinis, & expectemus auxilium & defensionem à Deo. Iuxta illud 1. Corinth. 15. Non est inanis labor uester in Domino.

Nemo militans implicat se negotijs victus &c.

Similitudo sumpta est à militibus, qui non possunt domi manere, ut regant economiã, neque uagari negotiationum causa, sed miles totus seruit sue functioni, Ita uult minister Euangelij totum seruire propriæ uocationi, & non ingerere se in alienas, in gubernationem politicam. Non habeat minister Euangelij alterum pedem in templo, alterum in curia. Et Petrus inquit: 1. Pet. 4. Non sitis ἀλλοτρίοις κεραι. Item 1. Thess. 4. In hoc sitis ἠρότιμοι, ut sitis quieti, & propriè agatis.

Laborantem Agricolam oportet primum suorum laborum participantem esse &c.

Vult Deus intellectum iusticie & aliam uirtutem

uirtutum in hominibus lucere, ut agnoscamus ipsum qualis sit, & discernamus eum à malis naturis. Cum autem sit bonus & seruans creaturas, est etiam equalis, bonus bonis, id est, seruans bonos, & puniens malos. Hæc in eo equalitas nominatur iusticia. Ac docet nos quoq; iusticiam esse equalitatem, & eam à nobis flagitat. Hunc igitur ordinem instituit, ut homo seruet equalitatem erga homines, non noceat alijs, det res pro rebus, pro labore mercedem. De hac equalitate loquuntur dicta Leuit. 19. Diligas proximum sicut te ipsum. Quod tibi non uis fieri, alteri ne feceris. Lucæ 10. Dignus est operarius mercede. Talis est equalitas, ut is qui suo labore coluit agrum, fruatur rebus ibi nascentibus.

Cum autem Paulus antea præceperit, ne implicentur Doctores negocijs uictus, quæ impediunt officium, mox addit responsionem ad eam questionem, quæ opponi poterat, Vnde igitur uiuent docentes? Respondet proposita similitudine: Agricola fruatur suo labore, ita docentes uitium habeant ex collatione Ecclesiæ. Hoc præceptum sæpè repetitum est, Quia uerò addit Paulus admonitionem, *Considera quod dico, det tibi Dominus intellectũ in omnibus,* significat non tantum loqui se de mercede corporali,

II. EPISTOLA AD

rali, sed etiam de incremento donorum, qua fideliter docentibus auget Deus, Vt Agricola primum fruitur suo labore, Sic Doctor fidelis primum percipiet sui laboris præmia, accendet Deus in ipso maiorem lucem, maius robur fidei, & alia dona, quia fideliter docet, sicut parabola de negociantibus docet, Luc. 19. Habenti dabitur, & à non habente etiam id quod habet auferetur.

Præsta te ministrum rectè secantem sermonem veritatis &c.

EXistimo sumptam esse metaphoram à diuisione membrorum in uictimis, quas non licet temerè partiri, sed pectus & hamos oportet abscindi ab adipe, & dari Sacerdotibus, qui in uictimabant, Adeps, renes, cauda cremabantur, & Lex non solum significationis, sed etiam utilitatis rationem adhibuit, attribuit enim eas partes Sacerdotibus, quæ sunt magis carnosæ, reliquæ cremabantur. Cauda significabat omnes actiones referendas esse ad Deum tanquam ad finem. Adeps seu pinguedo significabat rigari omnia à Deo. Renes significabant carnales affectus cremandos.

Ab illa igitur arte secandi uictimam sumitur similitudinem, cum iubet rectè secari uerbum Dei. Complectitur autem uniuersam diligentiam rectè docendi.

docendi, & quia in docendo diuisionum et defini-
tionū magna uis est, Doctorem tenere necesse est
ordinem membrorum totius doctrinae recte distri-
butum, ut manifestum est, horrendas confusiones
sequi, quando non recte miscentur genera doctri-
narum, Legis & Euangelij, doctrinae spiritualis
et politicae. Assuesfaciat etiam doctor auditores, ut
ipsi quoque integrum doctrinae corpus mente com-
prehendere possint, & uideant seriem membro-
rum, initia, progressionem & exitum. Hæc senten-
tia etiam testatur placere DEO studia discenti-
um, quia nemo potest recte docere nisi didicerit,
sicut & supra 1. Tim. 4. monet, inquit: Attendite
lectioni, consolationi & doctrinae.

*Prophanas uerborum inanita-
tes uitato &c.*

Cancrena uocabulum, est factum à uerbo
κῆρυξ, quod significat arrodere. Est au-
tem malum foecius cancro, urens et arrodens car-
nem & ossa, ut statim uelut in cinerem redigan-
tur. Ac nisi membrum citò præcidatur, occidit
hominem. Hac imagine significat impia dogmata,
& celeriter latè uagari, & ualde perniciose esse.
Qua in re non solum uanitas & leuitas humanae
naturae agnoscenda & deploranda est, quæ dele-
tatur mendacijs, sed etiam Diabolorum malicia,

N 3 & po

II. EPISTOLA AD

et potentia consideranda est, qui gratis, sine ullo suo incommodo spargunt et confirmant tetros furores, tantum ut Deum contumelia afficiant, et odio Christi perdunt homines.

Cohorrescamus etiam cogitantes de potentia, de qua dictum est Luca 22. Satan intrauit in eum. Ac idola Ethnica omnium temporum mundi, Bacchanalia, humane uictimae, et alij furores, sunt testimonia eius potentiae, et inter eos, qui nominari uolunt Ecclesia Dei, semper fuerunt multa tetra deliramenta. Etiam tempora uicina Apostolica habuerunt turpissimas sectas inquinatas abominandis opinionibus et confusionibus libidinum. Haec exempla consideranda sunt, ut simus memores grauissimarum admonitionum Matth. 26. Orate, ne intretis in tentationem. Item 1. Pet. ult. Diabolus tanquam Leo rugiens circumit, quaerens quem deuoret. Exuscitet in nobis cogitatio periculorum, timorem et inuocationem, ne opprimamur ociosi, securi, ebrij, aut uoluptatibus, aut ambitione, aut alijs cupiditatibus, et opponat fides potentiae diabolorum potentiam Christi, qui dicit Iohan. 10. Nemo rapiet oues meas ex manibus meis. Item 1. Iohan. 3. Apparuit filius Dei, ut destrueret opera Diaboli. Item Gen. 3. Semen mulieris calcabit caput Serpentis.

Confite

Considerandum & hoc est, quod fasciatus à Diabolo Paulus inquit, paulatim in maiorem impietatem ruere, sicut alibi dicit, Rom. 1. Tradidit eos in reprobum sensum.

Stat firmum fundamentum etc.

PAulus ingressus in hanc tristem commemorationem de dissipationibus Ecclesiae, opponit consolationes duas, Alteram publicam, alteram pertinentem ad singulos. Publica hæc est: Quod certissimum est tamen filium Dei sedentem ad dexteram æterni Patris, regnantem & reprimentem Diabolos, & adsiduè intercedentem pro nobis, esse Sacerdotem æternum, & colligere sibi Ecclesiam in genere humano, quantumcunq; aduersantibus Diabolis. Hoc decretum firmum & immotum est.

Tenenda est igitur hæc consolatio, semper fore aliquam Dei Ecclesiam, aliàs magis, aliàs minus frequentem, aliàs magis, aliàs minus oppressam erroribus, iuxta dicta Christi Luca 17. Erit sicut in diebus Noë & c. Item Matth. 24. Propter electos abbreviabuntur isti dies, Erunt semper aliqui electi usq; ad finem mundi, & non sunt electi, nisi in cœtu uocatorum. Iuxta illud Rom. 8. Quos elegit, hos & uocauit. Seruabit igitur Deus

N 1 semper

II. EPISTOLA AD

semper aliquos rectè docentes & discentes, seu multos seu paucos.

Altera consolatio, Sed dicat aliquis, etiamsi mansura est electorum Ecclesia, quid hoc ad me pertinet, an & ego sum inter electos? Aut ubi illi querendi sunt, cum ubiq; multum sit uiciorum & dilacerationum? Hæ questiones ualde turbant mentes, sed firmissimè tenendæ sunt hæ sententiæ diuinitus expressè traditæ, Primum quòd semper sint aliqui electi in hac uita, iuxta illud Matth. 24. Propter electos abbreviabuntur isti dies. Item Matth. 28. Ego uobiscum sum usq; ad consummationem mundi. Omnes autem electos sciamus oportere in cœtum uocatorum peruenire, iuxta illud Rom. 8. Quos elegit, hos & uocauit.

Cum uerò audimus electos tantum in cœtu uocatorum esse, querunt mentes talem Ecclesiam, quæ sit politia tranquillissima, honestissima, & officiosissima. Sed ex uoce diuina sciendum est, aliud esse Ecclesiam, & aliud hospitium, scilicet politiam, in quibus plurimi palàm sunt hostes Euangelij et Ecclesiæ. Deinde ipsa Ecclesia uisibilis in hac uita est cœtus bonorum & malorum, ut manifestè docent dicta Christi Matth. 13. Simile est regnum cœlorum sagena &c. Et in hac ipsa Epistola ad Timotheum dicitur: In magna domo sunt uasi

auri

aurea honorata, & testacea ad deformes usus facta.

Nec propterea dubitent pii, coetum in quo est professio uerae doctrinae esse ueram Dei Ecclesiam, etiamsi uident multos inquinatos manifestis uicijs. Hac praemonitione necesse est omnes esse confirmatos, ne faciant dissipationes, sicut Donatista faciebant. Sed maneamus in communi congregatione recte docentium, etiamsi magno cum dolore cernimus negligi disciplinam, & sit inuocatio piorum eo ardentior. sicut manebant in communi congregatione Zacharias, Simeon, & similes.

Audiuisti igitur ubi sint quaerendi electi, scilicet in coetu uocatorum. Iam cum disputat tuamens, an & tu sis in numero electorum, semper teneas hanc Regulam: Nos de uoluntate Dei ex uerbo ipsius iudicare oportere, cum agis poenitentiam, & in uera consolatione credis te recipi propter Mediatorem, certum est tunc te placere Deo, iuxta dicta Ezech. 18. Viuo ego, dicit Dominus, Nolo mortem peccatoris, sed ut conuertatur & uiuat. Item Rom. 5. Iustificati fide pacem habemus apud Deum. Sic cum in agone perseueras in fide, & in inuocatione, certum est te esse electum, iuxta illa dicta Matth. 24. Qui perseuerarit in finem, hic saluus erit. Et Apocalypsis 14.

N 5 Beati

II. EPISTOLA AD

Beati mortui qui in Domino moriuntur. Et Apocal. 2. Esto fidelis usq; ad mortem, & dabo tibi coronam &c. Et 2. Corinth. 5. Superinduemur, si tamen non nudi reperiemur.

Hæc dicta simul ostendunt oportere in hac uita inchoari sanctificationem, & certo beatos esse, qui in hac uita ad Deum conuersi sunt uera pœnitentia et fide, et in agone pœnitentiam & fidem retinent, iuxta illa dicta ioh. 6. Hæc est uoluntas Dei, ut omnis qui credit in Filium, habeat uitam æternam. Item iohan. 17. Hæc est uita æterna, ut agnoscant te uerum Deum, & quem misisti Iesum esse Christum. Hæc simplex consideratio uera est, & utilis pijs mentibus.

Ceterum alibi sæpè dictum est, causam reprobationis esse peccatum in illis ipsis, quos Deus non elegit ad salutem, contra uerè electionis causam esse nequaquã nostra merita, sed misericordiam, qua propter Filium deprecatores & Mediatorem diuinitas recipit illos, qui fiunt membra Mediatoris, cum tracti uoce Euangelij fide amplectuntur filium Mediatorem, Ibi non indulgemus diffidentia, nec uelut Enthusiastæ expectamus uiolentos raptus, sed sentientes initia fidei clamemus ad Deum propter Filium, ut Spiritu suo sancto nos adiuuet sicut præceptum est Luc. 11. Quomodo

16. Quanto magis pater uester cœlestis dabit Spiritum sanctum petentibus.

Impediuntur humanæ mentes de electione in Deo, cogitantes, cum imaginantur successionem temporum. Ab hac imaginatione cum utcumq; nos abducimus, multæ quæstiones tolluntur, ut etiam ueteres scriptores dixerunt. Recitata hac præmonitione de electione & de Ecclesia, melius intelligi potest cur Paulus dicat, *Si quis mundauerit se à vasis deformioribus, erit vas ad honorem.* Hæc mundatio non est desertio congregationis, sed est conuersio ad Deum.

Dices autem, Quomodo fieri conuersio potest, si tantum electio est causa? Respondeo, Electio sic est causa, ut Deus etiam uocare te uelit. Vult igitur te audire Euangelium, & non repugnare, non indulgere diffidentie, sed luctari cum infirmitate, & petere, ut Spiritu sancto adiuueris. Concurrunt enim hæc causæ, Verbum Dei, Spiritus sanctus, & uoluntas non repugnans, uerè luctans cum dubitatione, & petens ut iuuetur Spiritu sancto, sicut dictum est Rom. 8. Spiritus operam fert infirmitati nostræ.

Hæc fiunt magis perspicua considerato hoc fundamento, quod utraq; prædicatio uniuersalis est,

est,

II. EPISTOLA AD

est, scilicet prædicatio pœnitentiæ, & promissio gratiæ, & quod utrumq; præceptum uniuersale est, uidelicet, ut omnes & singuli agamus pœnitentiã, & omnes & singuli credamus in filium Dei. Ad hoc fundamentum congruunt hæc dicta: Deus uult omnes homines saluos fieri. Item Act. 10. Rom. 2. Apud Deum non est acceptio personarum. Has consolationes tenere utile est ad refutandas multas quæstiones, & ad reprimendam tentationem de particularitate.

Sic ergo intelligatur Paulus hoc loco de mundatione: *Mundes te*, id est, agas pœnitentiã, agnoscas errores & delicta, & doleas, & credas Euangelio, hæc cum fiunt, audita uoce Euangelij, simul Spiritus sanctus est efficax in uoluntate non repugnante, sed luctante cum dubitatione & petente auxilium.

Sectare Iusticiam &c.

Intelligo Iusticiã uniuersalem, id est, obedientiam iuxta omnia præcepta Dei. Quædam autem deinde adduntur nomina specierum, quæ incluse sunt in uniuersali iusticia, tamen non est inusitatum posito toto aliquas insignes partes deinde nominatim recitare, præsertim cum id sit singulari consilio, ut hîc uult monere Paulus, implacere obedientiam, quando coniuncta est cum

fidem

fide, ideo expresse addit nomen fidei. Iactant obedientiam & hypocrite, ut Luc. 18. sed necesse est in Ecclesia semper in conspectu esse hanc Regulam Psalmi 143. Non iustificabitur in conspectu tuo omnis uiuens. Sed quod certo habeamus remissionem peccatorum, & imputationem iusticie propter Mediatorem, sola fide, non propter nostras uirtutes, sicut ille Phariseus Lucæ 18. somniat.

Postea nominat dilectionem & pacem, ut opponat hoc contentiosis, qui prætèxtu iusticie mouent non necessaria certamina, de quibus dicitur Rom. 10. Habent zelum, sed non secundum scientiam, sicut de Paschate, de fermentato olim rixæ fuerunt, & multæ nunc sunt futiliores, ut de dormitione animarum, & an Noë mures induxerit in Arcam. Et ex sequentibus apparet nomina dilectionis & pacis hic expressa esse, ut maiore cura retineatur in Ecclesia concordia, Quia mox addit insignes admonitiones, quæ continent multa illustria uerba. Manifestum est autem necessariam esse uirtutem, dilectionem & studium retinendæ concordie, hæc autem retineri non potest, nisi infirmitates aliquas in alijs placidè toleremus,

& omittamus rixas de aliquibus
non necessarijs quæstionibus.

PRO-